

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

PERSONAL INCOME TAX AND ELECTRONIC COMMERCE

ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์¹ และจักริน วชิรเมธิน²Sirirut Jaensirisak¹ and Chakarin Vajiramedhin²^{1,2}คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี^{1,2}Faculty of Management Science, Ubon Ratchathani University

บทคัดย่อ

ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นผู้มีเงินได้พึงประเมินมีสิทธิและหน้าที่ต้องชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นเดียวกับผู้ประกอบการทั่วไป หากผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มีความรู้เรื่องภาษีที่ดีพอหรือมีความรู้เพียงเล็กน้อย อาจทำให้ผู้ประกอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีผิดพลาด ยื่นภาษีไม่ครบถ้วน ไม่ตรงเวลาหรือไม่ยื่นภาษีเลยเพราะไม่ทราบว่าตนเองมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อันส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องชำระภาษี เบี้ยปรับ และเงินเพิ่มที่ถือเป็นต้นทุนเพิ่มที่ไม่จำเป็นของผู้ประกอบการก็ได้ ดังนั้นผู้ประกอบการทั้งที่เคยค้าขายอยู่เดิมแล้วหันมาเพิ่มช่องทางการค้าขายบนอินเทอร์เน็ต และผู้ประกอบการรายใหม่ที่ไม่เคยมีสถานประกอบการมาก่อน แต่ประกอบกิจการบนอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว ควรจะศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้ดี เพื่อจะได้ปฏิบัติตนในการเป็นผู้เสียภาษีอากรที่ดีต่อไป

คำสำคัญ: ภาษีอากร ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

Abstract

E-commerce entrepreneurs are claimed as a taxable person who has rights and duties for Personal Income Tax like other business owners. If the E-commerce entrepreneurs have slight knowledge in taxation, they may have a chance to fail to file his tax return and pay proper taxes on time. As the result, he will be subject to fine and surcharge on top of the tax due which is his unnecessary business cost. Therefore, the entrepreneurs who are already in business but have more channel commerce on the internet and also new entrepreneurs who have no establishment but operate his business on the internet only should practically educate themselves in taxation for E-commerce in order to be a good tax person.

Keywords: Taxation, Personal Income Tax, Electronic Commerce

บทนำ

ปัจจุบันการขายสินค้าและบริการมีการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น ผู้ประกอบการต่างก็ต้องหาวิธีการเพิ่มมูลค่าในสินค้าหรือบริการของตนเองให้ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าและเข้าถึงลูกค้าให้มากที่สุด การซื้อขายสินค้าบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางหนึ่งที่ได้รับคามนิยมและมีมูลค่าการซื้อขายมากขึ้นทุกวัน ในยุคปัจจุบันนี้เรียกว่า ยุคโลกไร้พรมแดน (Borderless หรือ Global Transaction) ผู้ประกอบการสามารถใช้การซื้อขายรูปแบบใหม่ผ่านระบบออนไลน์โดยไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้าน ไม่ต้องมีการเปิด-ปิดร้านสามารถเปิดร้านเสมือนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่างๆ ได้ เช่น การซื้อขายผ่านทางเว็บไซต์ (Website) โซเชียลเน็ตเวิร์ค (Social Network) อย่างเช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม (Instagram) หรือไลน์ (Line) เป็นต้น ซึ่งการซื้อขายผ่านช่องทางดังกล่าวได้ก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากผู้ประกอบการสามารถขายได้มากขึ้นจากการเปิดร้าน 24 ชั่วโมง ลูกค้าสามารถเข้ามาเยี่ยมชมสินค้าและบริการได้มากขึ้น นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังสามารถลดต้นทุนจากค่าเช่าร้าน ค่าจ้างพนักงาน หรือ ค่าจัดทำใบรายการสินค้า (Catalog) เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้ประกอบการจำนวนมากใช้รูปแบบการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น

การประกอบการ E-Commerce ที่มีการขายสินค้าหรือบริการผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีการเสียภาษีเช่นเดียวกับผู้ประกอบการอื่นๆ ที่อยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม อย่างไรก็ตามยังมีผู้ประกอบการผ่านระบบออนไลน์หลายคนที่ยังไม่ทราบว่าเมื่อมีรายได้จำเป็นต้องชำระภาษีเหล่านั้นให้กับสรรพากรด้วย ซึ่งอาจได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หรือภาษีเงินได้นิติบุคคล (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานภาพของผู้ประกอบการ) และภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีที่ผู้ประกอบการมีรายได้จากการขายสินค้าหรือบริการเกิน 1,800,000 บาทขึ้นไป และมีการประกอบกิจการอยู่ในราชอาณาจักร ทั้งนี้ในบทความนี้

จะกล่าวถึงเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเท่านั้น

Academic Staff (2015) ได้อธิบายนิยามของภาษีอากรไว้ว่าเป็นเงินภาษีอากรที่รัฐบาลจัดเก็บมาจากแต่ละหน่วยภาษี และได้นำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม โดยภาษีที่กรมสรรพากรใช้บังคับจัดเก็บมาช้านานสำหรับบุคคลธรรมดา เรียกว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งใช้บังคับจัดเก็บจากบุคคลธรรมดา (ถือเป็นหน่วยภาษีที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดในขณะนี้) และหน่วยภาษีอื่น อันได้แก่ ผู้มีเงินได้ตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนด รวมทั้งห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี และกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ทั้งนี้ หากหน่วยภาษิดังกล่าวมีเงินได้พึงประเมิน กฎหมายได้กำหนดให้ต้องชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยเช่นเดียวกัน

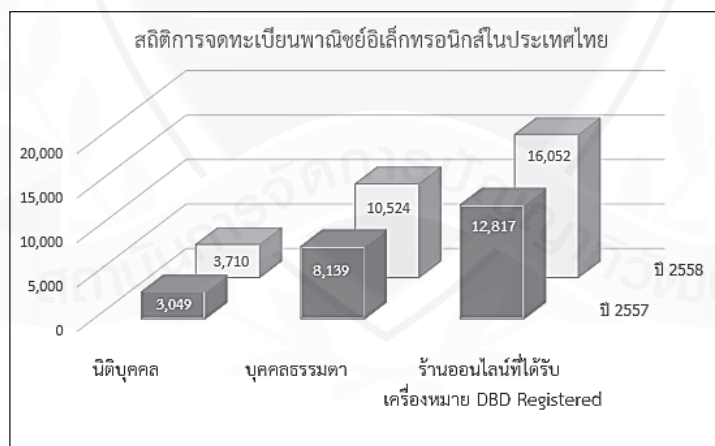
The Revenue Department (2015a) ได้ให้นิยาม “พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” ว่าเป็นช่องทางการขายสินค้าหรือให้บริการโดยนำอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นเครื่องมือหรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นการขายสินค้าหรือให้บริการผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสารโทรคมนาคมหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่จำเป็นต้องมีสถานประกอบการที่เป็นห้างร้านหรือร้านค้าในการแสดงสินค้าหรือให้บริการเป็นหลักแหล่ง อย่างไรก็ตาม กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนดว่าผู้ประกอบการที่ประกอบการค้าโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายต้องไปจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ณ สถานที่ที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันความมีตัวตน ผู้ประกอบการสามารถขอรับเครื่องหมายรับรองได้ 2 รูปแบบ คือ 1) เครื่องหมาย DBD Registered เป็นเครื่องหมายเพื่อยืนยันการมีตัวตนของผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แล้ว 2) เครื่องหมาย DBD Verified เป็นเครื่องหมายรับรองความน่าเชื่อถือในการประกอบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยเครื่องหมายทั้ง 2 ถือเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และช่วยสร้าง

ความมั่นใจให้กับผู้ซื้อได้อีกด้วย ซึ่งผู้ซื้อให้ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์อยู่ในระดับมาก (Cherd-boonmuang, Lomprakhon & Klaharn, 2014) หากมีเครื่องหมายรับรองก็จะช่วยให้ผู้ซื้อมั่นใจมากยิ่งขึ้น

จากข้อมูลสถิติของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ในปี พ.ศ. 2558 พบว่า ในประเทศไทยมีการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จำนวน 14,234 ราย โดยแบ่งเป็นนิติบุคคลจำนวน 3,710 ราย คิดเป็น 26% และบุคคลธรรมดา จำนวน 10,524 ราย คิดเป็น 74% โดยร้านค้าออนไลน์ที่ได้รับเครื่องหมาย DBD Registered มีจำนวนทั้งสิ้น 16,052 ร้านค้า (Business Information Division, Department of Business Development, 2015)

จากภาพที่ 1 หากเปรียบเทียบสถิติการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2558 กับปี พ.ศ. 2557 (Business Information Division, Department of Business Development, 2014) พบว่า ยอดจดทะเบียน

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น 27% และมีร้านค้าออนไลน์ที่ได้รับเครื่องหมาย DBD Registered เพิ่มขึ้น 25% จากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายนจนถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 พบว่า มีผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 502,676 ราย (Electronic Transaction Development Agency (Public Organization) Ministry of Information and Communication Technology, 2016) เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนของผู้จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แล้ว จะเห็นได้ว่ายังมีผู้ประกอบการอีกกว่า 96.7% ที่ยังไม่มี การจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตามกฎหมายแล้วหากบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ย่อมมีความผิดตาม พ.ร.บ. ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 โดยต้องได้รับโทษปรับเป็นรายวันจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง



ภาพที่ 1 สถิติการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในประเทศไทย

ภาษีอากรกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ถึงแม้จะไม่ใช่วิธีใหม่ แต่จากข้อมูลข้างต้นได้สะท้อนถึงระดับความเข้าใจของผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อกฎหมาย

และการชำระภาษี และความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของผู้มีเงินได้ว่ายังอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นบทความนี้เขียนขึ้นเพื่อให้ความชัดเจนกับผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ที่ยังต้องการที่จะ

เรียนรู้และชำระภาษีให้ถูกต้องเพื่อรองรับการเติบโตในอนาคต และสามารถดำรงอยู่ในธุรกิจนี้ได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง ทั้งนี้ได้เน้นเฉพาะเจาะจงไปที่ผู้ประกอบการที่มีสถานะเป็นบุคคลธรรมดาเพราะถือว่าการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และได้รับเครื่องหมายยืนยันการมีตัวตนมากที่สุด ณ ขณะนี้

มาตรการของหน่วยงานภาครัฐที่มีต่อการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

1. กรมสรรพากร

กรมสรรพากรได้ให้ความรู้ในประเด็นภาษีที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ว่า ผู้ประกอบการ E-Commerce ที่ขายสินค้าหรือบริการผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์มีสิทธิและหน้าที่ในการชำระภาษี เช่นเดียวกับผู้ประกอบการอื่นๆ ที่อยู่ในประเทศไทย เช่น ผู้ประกอบการที่มีหน้าร้านทั่วไป ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่จดทะเบียนนิติบุคคลในประเทศไทย และหากมีรายได้จากการขายสินค้า หรือให้บริการแก่ผู้ซื้อที่อยู่ ณ ที่ใดๆ ก็ตาม ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ย่อมมีหน้าที่ต้องนำรายได้ดังกล่าวมาคำนวณรวมเพื่อยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้และมีหน้าที่จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการเพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามเงื่อนไขที่กฎหมายนั้นๆ กำหนด (The Revenue Department, 2015b)

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งมีหลักการจัดเก็บจากเงินได้ทุกประเภท ไม่ว่าเงินได้นั้นจะได้อะไรจากการใช้แรงงาน (Earned Income) หรือเป็นเงินได้ที่ไม่ต้องใช้แรงงาน (Unearned Income) รวมถึงเงินได้ที่เกิดจากการลงทุนในทรัพย์สิน (Capital Gain) เว้นแต่จะมีบทกำหนดของกฎหมายยกเว้นไว้ หรือมีข้อจำกัดขอบเขตในการชำระภาษีไว้โดยเฉพาะ และได้จัดเก็บบนพื้นฐานของความเป็นธรรมและดูจากความสามารถในการชำระภาษีของผู้มีเงินได้ โดยใช้รายได้เป็นฐานในการคำนวณภาษี กล่าวคือ ผู้ที่มีเงินได้มากก็ควรชำระภาษีมากกว่า ผู้ที่มีเงินได้น้อยกว่า ทั้งนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีหลัก

การจัดเก็บตามเกณฑ์เงินสด ตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร เงินได้พึงประเมินประกอบด้วยเงินสด ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่คำนวณได้เป็นเงินภาษีที่คนอื่นออกให้และเครดิตภาษี โดยผู้มีเงินได้มีหน้าที่ประเมินเงินได้พึงประเมินของตนเองในแต่ละปีภาษี ถ้าหากผู้มีเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ว่าเมื่อคำนวณภาษีแล้วจะมีภาษีต้องชำระเพิ่มเติมหรือไม่ก็ตาม ดังนั้นผู้ประกอบการทั่วไปที่ไม่มีคู่สมรสต้องมีเงินได้พึงประเมินเกิน 30,000 บาท ขึ้นไป ซึ่งจะปรับปรุงเป็น 60,000 บาท ในปีภาษี 2560 เป็นต้นไป (The Revenue Department, 2016a) และผู้ประกอบการที่มีคู่สมรสไม่ว่าฝ่ายเดียวหรือทั้งสองฝ่ายต้องมีเงินได้พึงประเมินรวมกันเกิน 60,000 บาท ซึ่งจะปรับปรุงเป็น 120,000 บาท ในปีภาษี 2560 เป็นต้นไป (The Revenue Department, 2016a) ดังนั้น หากผู้ประกอบการที่มีการซื้อขายสินค้าหรือบริการผ่านระบบออนไลน์มีเงินได้ขั้นต่ำตามเกณฑ์ข้างต้น ผู้ประกอบการจึงมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามปีภาษี (ถ้ามี) รวมทั้งเป็นผู้ที่มีสิทธิและหน้าที่ในการชำระภาษีเช่นเดียวกับผู้ประกอบการที่มีหน้าร้านหรือสถานประกอบการทั่วไป

ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ถือว่าเป็นผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งได้แก่ เงินได้จากการทำธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรือการอื่น รวมทั้งในกรณีที่ผู้ประกอบการได้ขายสินค้าที่ไม่มีรูปร่าง ได้แก่ เว็บไซต์ รูปแบบหน้าเว็บไซต์ ลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาเป็นระบบต่างๆ สิทธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ ชื่อเสียงทางการค้า หรือก๊อปปี้ไรต์ ข้อมูลความเป็นสมาชิกของร้านค้า และรายชื่อลูกค้า ในกรณีดังกล่าวถือว่าเงินได้จากการขายทรัพย์สินไม่มีรูปร่างนี้เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) แห่งประมวลรัษฎากร บริษัทผู้ซื้อซึ่งมีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 3.0 ตามข้อ 3/2(1) ของคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป. 4/2528 เรื่อง สั่งให้

ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากรมีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ลงวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2528

นอกจากนี้หากการขายสินค้าทั้งที่ไม่มีรูปร่างและที่มีรูปร่างนั้นเป็นการขายให้แก่บริษัทผู้ซื้อในประเทศไทย กรณีดังกล่าวจะเข้าลักษณะเป็นการขายสินค้าโดยผู้ประกอบการซึ่งอยู่ในบังคับต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 77/2 แห่งประมวลรัษฎากร (The Revenue Department, 2007) ดังตัวอย่างของผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยแอปพลิเคชันที่ผู้ประกอบการพัฒนาขึ้นมาสำหรับให้ลูกค้าดาวน์โหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และผู้ประกอบการได้เรียกเก็บเงินจากลูกค้าเป็นรายเดือนหรือรายครั้ง ในกรณีนี้สรรพากรได้กำหนดไว้ในหนังสือข้อหารือ กค 0702/พ./5499 ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2556 ว่าการให้ลูกค้าดาวน์โหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่เข้าลักษณะเป็นการขายหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือตำราเรียน ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 81(1)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร แต่ให้ถือเป็นกรณียกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามอัตรา 77/1(10) และมาตรา 77/2 แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้นหากผู้ประกอบการมีรายรับจากการให้บริการดังกล่าวเกิน 1,800,000 บาทต่อปี ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มจากการให้บริการดังกล่าว และมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 85/1(1) แห่งประมวลรัษฎากร (The Revenue Department, 2013)

อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการทั่วไปอาจจะยังไม่ทราบว่าเมื่อเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้ว ผู้ประกอบการไม่ได้มีหน้าที่นำเงินได้พึงประเมินสำหรับรายได้จากการขายทั้งจำนวนมาชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เนื่องจากกฎหมายยังมีการยกเว้นเงินได้พึงประเมินที่ไม่ต้องนำมารวมเป็นเงินได้พึงประเมินเพื่อชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้กฎหมายยังยอมให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ตามประเภท

ของเงินได้พึงประเมิน ซึ่งผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถเลือกที่จะหักค่าใช้จ่ายแบบเหมาสำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 หรือหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นหรือสมควรก็ได้ รวมทั้งสามารถหักลดหย่อนได้อีกหลายรายการเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ก่อนนำเงินได้ที่เหลือซึ่งเรียกว่าเงินได้สุทธิไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้หากผู้ประกอบการมีรายได้จากการขายสินค้าหรือบริการไม่เกิน 1,800,000 บาทต่อปี ผู้ประกอบการก็ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มอีกด้วย

ดังนั้น การจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และเป็นผู้ชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างถูกต้องก็ย่อมจะดีกว่าการหลีกเลี่ยงไม่จดทะเบียนฯ หรือหลีกเลี่ยงด้วยการเปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนเลขที่บัญชีไปเรื่อยๆ ท้ายที่สุดกรมสรรพากรจะติดตามจนเจอเพื่อประเมินภาษีย้อนหลังและทำให้ผู้มีเงินได้ต้องชำระเบี้ยปรับและเงินเพิ่มอีกจำนวนหนึ่ง

2. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้กำหนดมาตรการในการจัดระเบียบการซื้อขายออนไลน์ทั้งระบบ เนื่องจากการค้าขายประเภทนี้มีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกับคนรุ่นใหม่ ที่ผ่านมากการค้าขายผ่านระบบ E-Commerce เติบโตสูงมากถึงร้อยละ 20 โดยในปี 2555 มีมูลค่าถึง 500,000 ล้านบาท และในปี 2556 มีมูลค่าถึง 700,000 ล้านบาท แบ่งเป็นผู้ประกอบการทำการค้ากับภาครัฐ (Business to Government: B-G) มูลค่าประมาณ 300,000 ล้านบาท สัดส่วนประมาณร้อยละ 45 จำนวน 100 ราย การทำการค้าแบบภาครัฐกับธุรกิจ (Business to Business: B-B) มูลค่าประมาณ 200,000 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 40 จำนวนประมาณ 10,000 ราย และการทำธุรกิจขายกับผู้บริโภค (Business to Consumer: B-C) มูลค่าประมาณ 120,000 ล้านบาท แต่มีผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งยังขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ

เรื่องภาษีอากร และเข้ามาประกอบธุรกิจเกี่ยวข้องกับ การซื้อขายสินค้าและบริการผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนมากถึง 90,000 ราย คิดเป็น ร้อยละ 58.03 จากผู้ประกอบการทั้งหมด 155,100 ราย รวมมูลค่าการซื้อขายทั้งสิ้น 744,419 ล้านบาท โดย กรมสรรพากรตั้งเป้าไว้ในช่วงแรกของปี 2558 จะสามารถ ดึงผู้ประกอบการรายย่อยให้เข้าสู่ระบบและชำระภาษี อย่างถูกต้องได้ประมาณร้อยละ 2-30 ของผู้ที่ยังชำระ ภาษีไม่ได้ถูกต้อง

นอกจากนี้ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน (AEC) ที่ผู้ประกอบการจะได้ทำการค้ากับ ประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น หากผู้ประกอบการมีป้าย โฆษณาที่แสดงสัญลักษณ์ “E-Commerce” ไปเผยแพร่ บนเว็บไซต์ของผู้ประกอบการ เพื่อเชื่อมโยงเข้าเว็บเพจ หากความรู้เกี่ยวกับกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ก็จะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ประกอบการ ได้มากยิ่งขึ้น (ASTV Manager Online, 2015)

ทั้งนี้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ตั้งเป้าที่จะผลักดัน ให้มีผู้จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในปี 2559 ทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาเพิ่มเป็น 45,000 ราย หรือเพิ่มขึ้น 3 เท่าจากปัจจุบันที่มีการจดทะเบียนแล้ว 14,234 ราย แยกเป็นนิติบุคคล 3,710 ราย และบุคคล ธรรมดา 10,524 ราย ดังนั้นกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงได้ วางแผนที่จะเชิญผู้บริหารตลาดกลางซื้อขายออนไลน์ เพื่อมาหารือและขอความร่วมมือให้ผู้ประกาศขายสินค้า ในเว็บไซต์ต้องจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้ ถูกต้องเพื่อเป็นการยืนยันการมีตัวตน และป้องกันการถูก หลอกลวงของผู้บริโภค นอกจากนี้กรมพัฒนาธุรกิจ การค้ายังได้ขอความร่วมมือไปยังตลาดกลางพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ให้กำกับดูแลสมาชิกให้มีการจดทะเบียน พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้ถูกต้อง และหากไม่จดทะเบียนฯ ขอให้พิจารณาให้เข้ามาขายสินค้าในตลาดกลาง และ ได้ทำหนังสือถึงสมาคมการค้าต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศ และมีสมาชิกทำการค้าขายผ่านออนไลน์ให้สมาคม การค้าแจ้งสมาชิกให้จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ให้ครบถ้วน (MGR Online, 2015)

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ได้มี นโยบายส่งเสริมการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และหนึ่งในนั้น คือ การให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในการจดทะเบียนพาณิชย์ ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องจดทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ซึ่งมีเนื้อหาสามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการค้าขาย ออนไลน์ (Electronic Commerce) ที่เข้าข่ายต้อง จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในประเทศไทย ซึ่งประกอบกิจการในรูปแบบดังต่อไปนี้

1) การซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น การซื้อขาย ผ่านเว็บไซต์ ร้านค้าใน e-Marketplace หรือร้านค้า ในโซเชียลมีเดีย Application เป็นต้น

2) การให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider: ISP)

3) การให้บริการเช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์ แม่น้ำ (Web hosting)

4) การให้บริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขาย สินค้าหรือบริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-Market place)

ทั้งนี้ผู้ประกอบการข้างต้นจะต้องจดทะเบียน พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใน 30 วัน นับแต่เริ่มประกอบ กิจการและเมื่อผู้ประกอบการได้จดทะเบียนแล้ว ผู้ประกอบการต้องติดต่อขอรับเครื่องหมายรับรองการ จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (DBD Registered) ไว้เป็นหลักฐานและให้นำไปแสดงไว้บนเว็บไซต์ของ ตนเองด้วย และกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะนำรายชื่อ เว็บไซต์ที่จดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แล้วไปเผยแพร่ ไว้บนเว็บไซต์ของกรมฯ (www.dbd.go.th) เพื่อช่วย ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ของผู้ประกอบการอีกช่องทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามหากผู้ประกอบการไม่ได้จดทะเบียนพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ประกอบการจะต้องมีความผิดต้อง

ระหว่างโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท และปรับวันละไม่เกิน 100 บาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง (Department of Business Development, 2015)

ประเภทของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าข่ายต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี

ผู้ประกอบการบางรายอาจจะยังไม่มั่นใจว่าการทำธุรกิจของตนเองบนระบบออนไลน์จะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีหรือไม่ กรมสรรพากรจึงได้แบ่งประเภทของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีออกเป็น 10 ประเภท (The Revenue Department, 2014) ดังนี้

1. เว็บไซต์แสดงรายการรูปภาพและราคาสินค้า (Catalog Website) เป็นเว็บไซต์ที่สร้างขึ้นมาเพื่อแสดงรูปภาพสินค้า รายการสินค้า โปรโมชั่นและราคาสินค้า การสั่งซื้อสินค้านั้นอาจจะสั่งซื้อผ่านโทรศัพท์ อีเมล หรือช่องทางอื่นๆ โดยไม่จำเป็นต้องมีระบบตะกร้าสินค้า และการชำระเงินออนไลน์

2. เว็บไซต์เพื่อการขายสินค้า (e-Shopping หรือ Electronic Shopping) เป็นเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นมาเพื่อเป็นสื่อกลางในการซื้อขายสินค้าโดยตรงที่มีระบบที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการซื้อสินค้า เช่น ระบบตะกร้าสินค้า ระบบรับชำระเงินออนไลน์ ระบบตรวจสอบการจัดส่งสินค้า และระบบอื่นๆ

3. การขายสินค้าบนเว็บไซต์ที่เป็นชุมชนเว็บบอร์ด (Community Web) เป็นเว็บบอร์ดของกลุ่มคนที่มีความสนใจในเรื่องคล้ายๆ กันมารวมตัวเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ติดต่อซื้อขายสินค้าหรือบริการต่างๆ เช่น ชุมชนคนรักการถ่ายภาพ ชุมชนคนชอบมือถือ เป็นต้น ผู้ที่เป็นเจ้าของสินค้าหรือผู้ขายไม่จำเป็นต้องมีเว็บไซต์เป็นของตนเอง การซื้อขายจะใช้การสื่อสารกันผ่านเว็บบอร์ดและติดต่อกันทางโทรศัพท์หรืออีเมล

4. เว็บไซต์เพื่อการประมูลขายสินค้า (e-Auction หรือ Electronic Auction) เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการประมูลสินค้าออนไลน์ ผู้ซื้อและผู้ขายเห็นการเปลี่ยนแปลง

ของราคาสินค้าแบบทันทีแม้จะไม่ได้นั่งอยู่ในสถานที่เดียวกัน

5. เว็บไซต์ตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Market Place) เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการพื้นที่ให้ผู้ประกอบการเปิดร้านหรือวางขายสินค้าออนไลน์ โดยทางเว็บไซต์จะมีเครื่องมือสำหรับบริหารจัดการร้านค้าให้กับผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการมีหน้าที่ในการจัดการข้อมูลและโปรโมชั่นร้านค้าโดยที่ไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับการพัฒนาระบบและเว็บไซต์

6. เว็บไซต์ตลาดกลางซื้อขายภาพถ่ายดิจิทัล (Stock Photo) เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการการซื้อขายภาพถ่ายดิจิทัล กลุ่มผู้ขายภาพถ่ายดิจิทัลซึ่งอาจจะเป็นภาพถ่าย ภาพวาด หรือวิดีโอ สร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาแล้วส่งให้เว็บไซต์พิจารณาคัดเลือก หากภาพไหนผ่านการคัดเลือกก็จะถูกวางขายในเว็บไซต์ ผู้ซื้อภาพถ่ายดิจิทัลไปใช้จะได้สิทธิ์ในการใช้งานภาพที่ซื้อแต่ลิขสิทธิ์ยังคงเป็นของเจ้าของภาพ

7. การรับรายได้จากบริการโฆษณาของกูเกิล หรือกูเกิล แอดเซนส์ (Google AdSense) เป็นบริการโฆษณาของกูเกิลที่เปิดโอกาสให้เจ้าของเว็บไซต์สามารถสร้างรายได้โดยการนำเอาโฆษณาของกูเกิลที่อยู่ในรูปแบบของข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอไปแสดงบนเว็บไซต์ของตนเอง เมื่อผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์คลิกโฆษณาเจ้าของเว็บจะได้รับรายได้ที่เป็นส่วนแบ่งโฆษณาจากทางกูเกิล

8. การรับรายได้จากการปรับปรุงแต่งเว็บไซต์ให้มีผลต่อการค้นหา (SEO หรือ Search Engine Optimization) การปรับปรุงแต่งเว็บไซต์ให้มีผลต่อการค้นหาจากเว็บไซต์ที่ให้บริการค้นหาเป็นเรื่องที่ซับซ้อนต้องอาศัยนักคอมพิวเตอร์ที่มีความเชี่ยวชาญในการปรับปรุง ดังนั้นจึงมีอาชีพรับปรับปรุงแต่งเว็บไซต์ให้มีผลต่อการค้นหาเกิดขึ้นจึงถือว่าเป็นรายได้อย่างหนึ่ง

9. การรับรายได้จากเว็บไซต์ตัวแทนการขายสินค้าและบริการ (Affiliate Marketing) เจ้าของสินค้าหรือบริการจะนำเอาสินค้าหรือบริการมาลงในเว็บไซต์ที่เป็นสื่อกลางโดยจะมีตัวแทนการขายนำเอาสินค้าหรือบริการดังกล่าวไปทำการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายและ

ตัวแทนดังกล่าวจะได้รับคำตอบแทนในรูปแบบของค่าคอมมิชชั่น

10. การรับรายได้จากการให้บริการเกมออนไลน์ (Game Online) เกมออนไลน์เป็นอีกรูปแบบประเภทหนึ่ง ที่ได้รับความนิยม โดยผู้ให้บริการจะพัฒนาเกมต่างๆ ขึ้นมาและเปิดให้ผู้เล่นเข้ามาเล่นเกมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยรายได้ของผู้ให้บริการจะมาจาก 2 รูปแบบ คือ 1) การคิดค่าบริการในรูปแบบของชั่วโมงในการเล่นเกม (Air time) และ 2) การขายไอเท็ม (Item Selling) ที่อยู่ในเกมต่างๆ

การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ของผู้เสียภาษี ให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับ เมื่อเงินได้นั้นถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น โดยทั่วไป ไม่ว่าเมื่อคำนวณภาษีแล้วจะมีภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติมอีกหรือไม่ก็ตาม ก็จะต้องยื่นแบบแสดงรายการตามข้อบังคับที่กำหนดเสมอ ซึ่งได้แก่ งด. 90 และจะต้องยื่นแบบแสดงรายการภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ด้วย ดังนี้

1. การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ให้ยื่นแบบและเสียภาษีภายในเดือนกันยายนของปีภาษีนั้น

2. การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาลิ้นปี สำหรับเงินได้พึงประเมินทุกประเภทที่ได้รับมาแล้วในระหว่างปีภาษีนั้น ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

ทั้งนี้ ผู้มีเงินได้สามารถลงทะเบียนเพื่อยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทาง www.rd.go.th ก็ได้ (The Revenue Department, 2016b)

ความผิดทางภาษีอากร

The Revenue Department (2016c) ได้กำหนดให้เบี้ยปรับและเงินเพิ่มเป็นมาตรการลงโทษทางแพ่งกับ

ผู้ประกอบการที่ชำระภาษีไม่ถูกต้องตามประมวลรัษฎากร หรือละเลยไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กรณีตัวอย่างที่อาจทำให้เกิดเบี้ยปรับ ได้แก่ เจ้าพนักงานประเมินได้มีการออกหมายเรียกตรวจสอบภาษีแล้วปรากฏว่า (1) ผู้มีเงินได้ยื่นแบบแสดงรายการไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือ (2) ผู้มีเงินได้ไม่ยื่นแบบแสดงรายการ หรือ (3) ไม่ยอมตอบคำถามเมื่อซักถามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

นอกจากนี้กรณีตัวอย่างที่อาจทำให้เกิดเงินเพิ่ม ได้แก่ (1) ไม่ชำระภาษีเงินได้ภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย หรือ (2) ไม่นำส่งภาษีเงินได้ภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบเบี้ยปรับเป็นจำนวนหนึ่งเท่าหรือสองเท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระ อย่างไรก็ตามเบี้ยปรับนั้นอาจลดหรือลดลงได้ตามระเบียบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด ส่วนเงินเพิ่มนั้นกฎหมายได้กำหนดให้ชำระเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน หรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องชำระหรือนำส่งโดยไม่รวมเบี้ยปรับ (Boonrod, 2011)

Trasudham & Trasudham (1997) ได้รวบรวมคำพิพากษาในอดีตและได้เสนอความคิดเห็นในการประเมินเงินได้พึงประเมินของผู้ประกอบการในกรณีที่ถูกเจ้าพนักงานตรวจสอบภาษีอากรไว้ดังนี้ “การที่บุคคลใดมีทรัพย์สินเงินทองมาก มีเงินใช้จ่ายอย่างคล่องมือ มีฐานะความเป็นอยู่ในชั้นเศรษฐกิจ ย่อมสันนิษฐานได้ในเบื้องต้นว่าบุคคลนั้นมีรายได้มาก เมื่อบุคคลนั้นมีรายได้มาก บุคคลนั้นก็ควรยื่นรายการชำระภาษีมาก ถ้าบุคคลนั้นไม่ยื่นรายการชำระภาษีหรือยื่นรายการชำระภาษีต่ำกว่าที่ควรจะต้องยื่น ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นหนีภาษี เจ้าพนักงานประเมินย่อมมีอำนาจที่จะตรวจสอบได้ส่วนและประเมินเรียกเก็บภาษีจากบุคคลนั้นได้โดยอาศัยมาตรา 19 ถึง 26 แห่งประมวลรัษฎากร” นอกจากนี้เจ้าพนักงานสรรพากรจะมีวิธีการตรวจสอบหาเงินได้พึงประเมินของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ได้รับมาในปีภาษีใดภาษีหนึ่งโดยการประเมินจากหลักฐานซึ่งผู้มีเงินได้นำมาแสดง และหากสามารถ

ตรวจสอบได้ ปัญหาในการประเมินเงินได้พึงประเมิน ก็จะไม่เกิด แต่หากผู้มีเงินได้ไม่มีหลักฐานใดๆ มาแสดง ให้เจ้าพนักงานหายสงสัยในจำนวนเงินได้พึงประเมิน ที่แท้จริงได้ อีกทั้งเจ้าพนักงานก็ไม่สามารถตรวจสอบหา หลักฐานอื่นเกี่ยวกับจำนวนเงินได้พึงประเมินจากผู้มีเงินได้นั้น ได้รับจริงในรอบปีภาษีได้ การประเมินภาษีโดยอาศัยวิธี ปกติดังกล่าวย่อมมีปัญหาขึ้นมาทันที

ในกรณีดังกล่าว ประมวลรัษฎากรได้กำหนดวิธีการ แก้ไขปัญหาโดยกำหนดให้เจ้าพนักงานประเมินใช้วิธี พิเศษในการประเมินเงินได้พึงประเมินของผู้มีเงินได้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 49 แห่งประมวลรัษฎากร ดังนี้ “ในกรณีที่ผู้มีเงินได้มิได้ยื่นรายการเงินได้ หรือเจ้าพนักงาน ประเมินพิจารณาเห็นว่าผู้มีเงินได้ยื่นรายการเงินได้ต่ำกว่า จำนวนที่ควรต้องยื่น ให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจ กำหนดจำนวนเงินได้สุทธิขึ้น ทั้งนี้ โดยถือเงินหรือทรัพย์สิน ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ หรือเข้ามาอยู่ในครอบครองของผู้มี เงินได้ หรือรายการของผู้มีเงินได้ หรือฐานะความเป็นอยู่ หรือพฤติการณ์ของผู้มีเงินได้ หรือสถิติเงินได้ของผู้มี เงินได้เอง หรือของผู้อื่นที่กระทำการกิจการทำนองเดียวกับ ของผู้มีเงินได้เป็นหลักในการพิจารณา แล้วทำการประเมิน แจ้งจำนวนเงินที่ต้องชำระไปยังผู้ต้องชำระภาษี ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา 19 ถึง 26 มาใช้บังคับโดยอนุโลม” (Trasudham & Trasudham, 1997) ซึ่งการประเมิน ภาษีโดยวิธีพิเศษตามมาตรา 49 แห่งประมวลรัษฎากร ดังกล่าวสามารถทำได้หลายวิธี เช่น (1) วิธีกำหนดจำนวน เงินได้สุทธิจากค่าเพิ่มทรัพย์สินสุทธิ (2) วิธีพิจารณาจาก เงินฝากในธนาคาร (3) วิธีพิจารณาจากค่าใช้จ่าย (4) วิธี พิจารณาจากร้อยละของรายรับทั้งหมด (5) วิธีพิจารณา จากร้อยละของสินทรัพย์ (6) วิธีพิจารณาจากวิถีชีวิต ที่แสดงออก และ (7) วิธีการกำหนดข้อสันนิษฐานตาม ประเภทกิจการ แต่วิธีที่กรมสรรพากรนิยมใช้มากที่สุด คือ วิธีกำหนดจำนวนเงินได้สุทธิจากค่าเพิ่มทรัพย์สินสุทธิ ซึ่งวิธีนี้มีวิธีการประเมินโดยการหาผลต่างระหว่างมูลค่า ทรัพย์สินสุทธิ (ทรัพย์สินรวม -หนี้สินรวม) ณ วันต้นปี เปรียบเทียบกับมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ ณ วันสิ้นปีเดียวกัน

ผลต่างส่วนเพิ่มที่เกิดขึ้นเรียกว่า “ทรัพย์สินสุทธิ” ให้นำมา บวกกับค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการหารายได้ (เช่น ค่าใช้จ่าย ส่วนตัว ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ค่าพักผ่อนหย่อนใจ หรือ สันทนาการ เป็นต้น) และทรัพย์สินที่สูญไปโดยไม่เกี่ยวกับการ หารายได้ (เช่น สินทรัพย์ถูกไฟไหม้หรือถูกโจรกรรม เป็นต้น) ผลลัพธ์ให้คำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามวิธีการปกติ อย่างไรก็ตามทรัพย์สินสุทธิที่เพิ่มขึ้น เพื่อนำมาคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้นจะต้อง ไม่ใช่ทรัพย์สินที่ได้รับยกเว้นภาษีและไม่ใช่อสังหาริมทรัพย์ที่ได้ มาจากการนำทรัพย์สินที่ได้รับยกเว้นภาษีไปขาย รวมทั้ง เจ้าพนักงานประเมินจะนำเงินสดที่ผู้ถูกประเมินได้กู้ยืม มาจากบุคคลอื่นมาประเมินภาษีไม่ได้ เนื่องจากเงิน ดังกล่าวนั้นผู้ถูกประเมินจะต้องชำระคืนในภายหลัง นอกจากนี้สินทรัพย์รวมที่เพิ่มขึ้นนั้น อาจหมายถึง เงินสด เงินฝากธนาคาร (ซึ่งจะดูเฉพาะด้านการฝากเท่านั้น โดยไม่ได้สนใจด้านการถอนในสมุดบัญชีเงินฝากหรือ ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร) ลูกหนี้เงินให้กู้ยืม และ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

สรุปและอภิปราย

ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นผู้มีเงินได้ พึงประเมิน มีสิทธิและหน้าที่ต้องชำระภาษีเช่นเดียวกับ ผู้ประกอบการทั่วไป ซึ่งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีลักษณะ เป็นการบังคับเรียกเก็บเช่นเดียวกับภาษีอากรตามประมวล รัษฎากรประเภทอื่น โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการที่แน่นอน และกำหนดไว้ชัดเจนว่าใครมีหน้าที่ต้องชำระภาษี มีจำนวน เท่าใด และเมื่อใด ซึ่งผู้มีเงินได้จะต้องชำระภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาครั้งปีด้วยหากมีเงินได้พึงประเมินในช่วง หกเดือนแรก นอกเหนือจากการชำระภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาลื่นปี ทั้งนี้ผู้ประกอบการอาจจะยังไม่เข้าใจว่า ตนไม่ได้มีหน้าที่นำเงินได้พึงประเมินสำหรับรายได้จาก การขายสินค้าหรือให้บริการสำหรับปีภาษีมาชำระภาษี เงินได้บุคคลธรรมดาทั้งจำนวน เนื่องจากกฎหมายยังมิ การยกเว้นเงินได้พึงประเมินบางประเภทที่ไม่ต้องนำมา รวมเป็นเงินได้เพื่อชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

นอกจากนี้กฎหมายยังยอมให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ตามประเภทของเงินได้พึงประเมิน รวมทั้งสามารถหักลดหย่อนได้อีกจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีก่อนนำเงินได้ที่เหลือซึ่งเรียกว่าเงินได้สุทธิไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่ชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา อาจเป็นเหตุให้ผู้ประกอบการถูกเจ้าพนักงานประเมินขอหลักฐานการตรวจสอบเพิ่มเติม และหากเจ้าพนักงานสามารถตรวจสอบจนเป็นที่พอใจในหลักฐานดังกล่าวได้ ปัญหาในการประเมินเงินได้พึงประเมินเพิ่มเติมก็จะไม่เกิดขึ้น แต่ในทางกลับกันหากผู้ประกอบการไม่มีหลักฐานใดๆ มาแสดงให้เห็นว่าเจ้าพนักงานผู้ตรวจสอบให้หายสงสัยในจำนวนเงินได้พึงประเมินที่แท้จริงได้ อีกทั้งเจ้าพนักงานก็ไม่สามารถตรวจสอบหาหลักฐานอื่นเกี่ยวกับจำนวนเงินได้พึงประเมินที่ผู้มีเงินได้นั้นได้รับจริงในรอบปีภาษีได้แล้ว เจ้าพนักงานตรวจสอบจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการประเมินโดยวิธีพิเศษขึ้นมาแทนที่ และวิธีที่กรมสรรพากรนิยมใช้มากที่สุดคือ วิธีกำหนดจำนวนเงินได้สุทธิจากค่าเพิ่มทรัพย์สินสุทธิ

ด้วยวิธีดังกล่าว เจ้าพนักงานประเมินจะตรวจสอบจากมูลค่าของสินทรัพย์สุทธิที่เกิดจากมูลค่าของสินทรัพย์หักด้วยมูลค่าของหนี้สินที่เพิ่มขึ้นมาในแต่ละปีภาษี หากผู้ประกอบการไม่สามารถแสดงที่มาของมูลค่าที่เพิ่มขึ้นได้ ส่วนต่างจะถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมาชำระภาษีเงินได้พึงประเมินทันที ดังนั้นการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย การเก็บหลักฐานการซื้อขายสินค้า บริการ

หรือค่าใช้จ่ายใดๆ รวมทั้งการแยกเงินหรือทรัพย์สินส่วนตัวออกจากเงินสดหรือทรัพย์สินจากการประกอบกิจการออกจากกันนั้น ผู้ประกอบการจำเป็นต้องทำอย่างรอบคอบและรัดกุม เพื่อประโยชน์ในการประเมินให้ตรวจสอบในภายหลัง (ถ้ามี)

นอกจากนี้หากผู้ประกอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีผิดพลาด ทั้งการยื่นแบบฯ ไม่ครบถ้วน ไม่ตรงเวลา หรือไม่ยื่นภาษีเลยเพราะไม่ทราบว่าตนนั้นมีหน้าที่ต้องยื่นแบบฯหรือไม่ก็ตาม กรณีดังกล่าวถือว่าผู้ประกอบการมีความผิดตามกฎหมายอันเป็นเหตุให้ต้องชำระภาษีเพิ่มเติมให้ถูกต้อง และยังคงต้องโทษทางแพ่ง และ/หรือโทษทางอาญาแล้วแต่กรณีอีกด้วย และถึงแม้ว่าผู้ประกอบการจะไม่มีเงินมาชำระภาษีให้ครบถ้วนตามกฎหมายแล้ว ให้ถือว่าเป็นภาษีอากรค้าง ซึ่งผู้ประกอบการก็อาจถูกยึดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อนำมาชำระภาษีโดยไม่ต้องฟ้องร้องต่อศาลให้ส่งบังคับก็ได้

ดังนั้นผู้ประกอบการทั้งที่เคยค้าขายอยู่เดิมแล้วหันมาเพิ่มช่องทางการค้าขายบนอินเทอร์เน็ต และผู้ประกอบการรายใหม่ที่ไม่มีสถานประกอบการมาก่อนเลย แต่ประกอบกิจการบนอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว ควรจะศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ให้ดี เพื่อจะได้ปฏิบัติตามการเป็นผู้เสียภาษีอากรที่ดีต่อไป รวมทั้งสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายที่อาจจะต้องเสียเพิ่มเติม เช่น ค่าปรับและเงินเพิ่มได้อีกด้วย ทั้งนี้กรมสรรพากรได้เพิ่มช่องทางการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทาง www.rd.go.th เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้มีเงินได้

References

- Academic Staff. (2015). *Taxation of Revenue Code 2015*. Bangkok: Reankhaw Printing. [in Thai]
- ASTV Manager Online. (2015). *Revenue Department pulled E-Commerce Entrepreneurs over 90,000 with business value greater than 700,000 million baht into tax system*. Retrieved December 17, 2015, from <http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9570000120583> [in Thai]
- Boonrod, K. (2011). Fine and Surcharge. *Revenue Hermes*, 58(3), 28-58. [in Thai]
- Business Information Division, Department of Business Development. (2014). *Business registration on November 2014*. Retrieved January 7, 2016, from http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=10313 [in Thai]
- Business Information Division, Department of Business Development. (2015). *Business registration on November 2015*. Retrieved January 7, 2016, from http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=14925 [in Thai]
- Cherdboonmuang, S., Lomprakhon, C. & Klaharn, V. (2014). Marketing Factors and Purchasing Behaviors through Electronic Commerce among Consumers in Bangkok. *Panyapiwat Journal*, 5(Special Issue), 76-91. [in Thai]
- Department of Business Development, Ministry of Commerce. (2010). *Ministry of Commerce announce in Commercial Registration of Commercial Entrepreneurs (Issue No. 11) 2553BE (Date November 10, 2553)*. Retrieved December 18, 2015, from http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=987 [in Thai]
- Department of Business Development. (2015). *Do you know that E-Commerce have to attend Commercial Registration?* Retrieved December 18, 2015, from http://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=188 [in Thai]
- Electronic Transaction Development Agency (Public Organization) Ministry of Information and Communication Technology. (2016). *Survey Report of E-Commerce Value in 2015 of Thailand*. Retrieved January 7, 2016, from <https://www.etda.or.th/content/e-commerce-survey-2015-press-conference.html> [in Thai]
- MGR Online. (2015). *Online Commerce must read! it's time to organize Pantip Website - Kai Dee - Announce - Auction "Ministry of Commerce" asked for online commerce to register*. Retrieved December 20, 2015, from <http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9580000139161> [in Thai]
- The Revenue Department. (2007). *Value Added Tax: Electronic Books Download*. Retrieved December 18, 2015, from <http://www.rd.go.th/publish/48565.0.html> [in Thai]
- The Revenue Department. (2013). *Corporate Income Tax and Value Added Tax: E-Commerce*. Retrieved December 17, 2015, from <http://www.rd.go.th/publish/35683.0.html> [in Thai]

- The Revenue Department. (2014). *The filing of E-Commerce*. Retrieved January 12, 2016, from <http://www.rd.go.th/publish/26215.0.html> [in Thai]
- The Revenue Department. (2015a). *Tax Manual for E-Commerce*. Retrieved December 17, 2015, from <http://www.rd.go.th/publish/20048.0.html> [in Thai]
- The Revenue Department. (2015b). *Taxes involve with E-Commerce*. Retrieved December, 17, 2015, from <http://www.rd.go.th/publish/26218.0.html> [in Thai]
- The Revenue Department. (2016a). *Adjustment of Personal Income Tax's Structures that will become effective in 2017*. Retrieved July 1, 2016, from http://www.rd.go.th/publish-/fileadmin/user_upload/news/news15_2559.pdf [in Thai]
- The Revenue Department. (2016b). *When and how to file tax return*. Retrieved December 18, 2016, from <http://www.rd.go.th/publish/558.0.html> [in Thai]
- The Revenue Department. (2016c). *Liability of failing to pay tax on time or incorrectly*. Retrieved December 18, 2016, from <http://www.rd.go.th/publish/562.0.html> [in Thai]
- Trasudham, C. & Trasudham, D. (1997). *Tax Assessment by Taxable Income Specification from net Asset value added*. Retrieved January 19, 2016, from http://www.sanpakornsarn.com/page_article_detail.php?alD=244 [in Thai]



Name and Surname: Sirirut Jaensirisak

Highest Education: Master of Science in Accounting Information Systems, Leeds Metropolitan University, UK

University or Agency: Ubon Ratchathani University

Field of Expertise: CPA, Taxation, Accounting

Address: 85 Sathonlamark Rd., Warinchamrap, Ubon Ratchathani 34190



Name and Surname: Chakarin Vajiramedhin

Highest Education: Ph.D. (Computer Science), King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

University or Agency: Ubon Ratchathani University

Field of Expertise: Management information system, System analysis and design, Web design, Digital marketing, Data mining and Data analytics

Address: 85 Sathonlamark Rd., Warinchamrap, Ubon Ratchathani 34190

PANYAPIWAT
INSTITUTE OF MANAGEMENT

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัตน์